

Научна хроника

Да корен човеку човек буде

Награде „Тихомир Р. Ђорђевић“ и „Чувар завичаја“ за 2023. годину:
Димитрије Големовић – добитник награде „Тихомир Р. Ђорђевић“,
Сања Ранковић – добитница награде „Чувар завичаја“

Данијела Поповић Николић

Обележавајући сто педесет година од рођења Тихомира Р. Ђорђевића, научника који несумњиво припада групи најзначајнијих проучавалаца српског фолклорног наслеђа, Управни одбор Центра за културу и уметност у Алексинцу покренуо је 2018. године манифестацију „Дани Тихомира Р. Ђорђевића“. Заснивајући одлуку на чињеници да је Ђорђевић у једном периоду свог живота и радио у Алексинцу, покрећући управо у њему часопис *Караџић*, једно од најзначајнијих српских гласила из области етнологије и фолклористике, одговорни у Центру за културу и уметност замислили су манифестацију као подсећање на бројне значајне активности и истраживања свог некадашњег суграђанина, али и као подстрек да се научна истраживања српског фолклора наставе и интензивирају. У том контексту осмишљена је и награда „Тихомир Р. Ђорђевић“, која се додељује признатим научницима и истраживачима за њихов „допринос у областима етнологије, фолклористике и филологије“.¹ Упоредо са њом, од зачетка манифестације, додељује се и признање „Чувар завичаја“, за посебне доприносе очувању локалне традиције.

Покровитељ ове манифестације била је у свим годинама Општина Алексинац, а у низу повремених или сталних суорганизатора налазе се Огранак САНУ у Нишу, Одељење посебних фондова Народне библиотеке Србије, Алексиначка гимназија, Библиотека „Вук Караџић“ и ОМШ „Владимир Ђорђевић“ у Алексинцу.

У оквиру манифестације „Дани Тихомира Р. Ђорђевића“, на Свечаној академији која је 27. октобра 2023. године одржана у Великој сали Дома културе у Алексинцу награда „Тихомир Р. Ђорђевић“ додељена је проф. др Димитрију Големовићу, професору Факултета музичке умет-

¹ Текст конкурса за доделу награде „Тихомир Р. Ђорђевић“ (в. http://ckualeksinac.rs/konkurs_z_a_dodelu_nagrade_tihomir_djordjevic)

ности у Београду у пензији, етномузикологу и композитору. Свечаност је отворена обраћањима др Владе Вељковића, дописног члана САНУ (Одељење техничких наука) и председника Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу, као и Чедомира Ракића, државног секретара у Министарству државне управе и локалне самоуправе у Влади Републике Србије.

У образложењу комисије, која је одлуку донела једногласно и коју су чинили др Јелена Јовановић, дописни члану САНУ (Одељење уметности), проф. др Горан Максимовић и проф. др Данијела Поповић Николић, истакнути су значајни доприноси проф. Големовића у области научно-истраживачког рада, ангажовања у очувању материјалног наслеђа и децентрализације културе. Посебно је наглашена вредност његовог дугогодишњег систематског рада у прикупљању теренске грађе и формирању богатог и драгоценог фоноархива. Образлажући своју одлуку, комисија је, између осталог, истакла Големовићев рад на проучавању *певања из вика*, који је „настао (је) као резултат професоровог дугогодишњег бављења и одличног проучавања ове врсте певања, једног од његових најважнијих теренских налаза из више региона западне Србије“. Такође је истакнута разноврсност његових научних интересовања и приступа, од којих су издвојени „дводелност мелопоеетске форме, типологија рефрена, типови старијег и новијег двогласног певања у српској и муслиманској сеоској певачкој традицији, композициони принципи у српским народним песмама у вези са обредношћу, промена функције од обредне ка забавној, емска терминологија као путоказ разумевању феномена у вокалној и инструменталној сеоској традицији, певање уз гусле, ромски лазарички опходи и лимени дувачки оркестри“.

Проф. др Димитрије Големовић изразио је нарочиту захвалност, истичући да добијање награде која носи име Тихомира Р. Ђорђевића доживљава као посебну част. Говорећи о резултатима Ђорђевићевих научних истраживања, од којих је често у својим истраживањима полазио, проф. Големовић је као особито важне истакао „капитални зборник радова“ *Наш народни живот* и студију *Кроз наше Румуне*. Истакавши значај манифестација које подсећају на токове науке о фолклору и најзначајније њене представнике, какав је несумњиво био и знаменити Алексинчанин, проф. Големовић указао је и на потребу да оне утичу на одређене тенденције у науци, оне у којима је метод оно што неоправдано доминира над грађом која је предмет проучавања. Управо Ђорђевићево инсистирање на прикупљању теренске грађе, систематизацији и проучавању, усклађено са рецентним токовима светске науке о фолклору, Големовић је истакао као ваљан модел приступа научним феноменима из области етнологије и фолклористике.

Признање „Чувар завичаја“ за 2023. годину припало је проф. др Сањи Ранковић, ванредном професору Факултета музичке уметности Универзитета уметности у Београду, поред осталог, због изузетног доприноса очувању локалне традиције, који се огледа у посвећеном раду у оквиру етномузиколошких радионица које организују Центар за културу и уметност и Огранак САНУ у Нишу.

Након свечане доделе награде, ученици Алексиначке гимназије извели су сценски приказ *Вештице и виле*, заснован на адаптацији грађе монографије Тихомира Р. Ђорђевића *Вештица и вила у нашем народном веровању и предању*.

Данијела Поповић Николић / Danijela Popović Nikolić
Универзитет у Нишу, Филозофски факултет/
University of Nish, Faculty of Philosophy
E-mail: danijela.popovic.nikolic@filfak.ni.ac.rs
<https://orcid.org/0000-0002-0977-7284>

Примљено/Received: 05. 12. 2023.
Прихваћено/Accepted: 06. 12. 2023.